

Corona herstel beleid

sept 2021

Inleiding

- Coronamonitor
- Visie & Doel
- Conclusies
- Opgaven

Samenhang

- Coronareserve
- Coronaherstelbeleid
- Regulier beleid
- Scenario's/bandbreedtes

Visie en Doel herstelbeleid

Sterker uit de crisis: herstellen, versterken en kansen verzilveren!

Enerzijds focus op groepen inwoners die door de crisis het hardst getroffen zijn en verder achterop zijn geraakt. Hierbij vooral inzetten op het minder kwetsbaar maken van deze groepen, dus sterker uit de crisis komen.

Anderzijds de gevolgen maar vooral ook de kansen die de crisis biedt, aanpakken en gebruiken om de samenleving en de economie te versterken. Dit betekent ook ontwikkelen en investeren en de samenhang opzoeken met de bestaande uitdagingen op het gebied van duurzaamheid, mobiliteit, de Economische Agenda maar ook het verstekingsprogramma Leidschendam-Noord. Dit versterkt elkaar.

Uitgangspunten herstelbeleid coronacrisis

- Bestrijden van de sociale en economische effecten van de coronacrisis op de middel- en lange termijn. De nadruk ligt daarbij op ontwikkelen en investeren;
- Aansluiten bij trends en ontwikkelingen die versterkt of nieuw voortkomen uit de crisis en daarbij kansen benutten;
- Nieuwe wegen en mogelijkheden benutten: bijvoorbeeld in werkwijze, interventies of samenwerkingspartners;
- Opstellen en uitvoeren van het herstelbeleid in samenhang met bestaand beleid en (financiële) middelen. Het herstelbeleid is breder dan de inzet van de “bestemmingsreserve herstelbeleid”;
- Aanbrengen van focus en (scherpe) keuzes maken teneinde de effectiviteit van het herstelbeleid te vergroten;
- Een periode van 4 jaar nemen voor het herstelbeleid. Niet alle benodigde acties en projecten zijn op dit moment te overzien en dat vraagt om tijd en flexibiliteit bij de uitvoering van het herstel. Het blijft van belang om de gevolgen van de coronacrisis én het herstel te monitoren.

Conclusies (samenvatting)

- Initieel: Specifieke groepen op de arbeidsmarkt worden hard(er) geraakt in inkomen en bestaanszekerheid: Flexwerkers, ZZP-ers en ondernemers in krimpsectoren; Nu lijken de economische vooruitzichten gunstig. Echter schuldenproblematiek wordt pas op termijn zichtbaar en personen met een afstand tot de arbeidsmarkt lijken toch verder op afstand te zijn gekomen
- Kinderen en jongeren worden door de coronacrisis hard geraakt en dit blijft na-ijlen na de crisis;
- Er is nog geen grote afname van welbevinden of een duidelijke toename van psychische problematiek te constateren maar er zijn wel zorgen over specifieke groepen die al kwetsbaar waren, hierdoor wordt de kloof tussen bevolkingsgroepen wijder en dieper;
- Eenzaamheid was voor de coronacrisis als een aandachtspunt en dan met name onder ouderen. De coronacrisis verergert deze problematiek;
- Een aantal ontwikkelingen heeft een structurele impact op meerdere terreinen: Veranderend winkelgedrag, toename van het thuiswerken en meer aandacht voor een gezonde levensstijl.

Conclusies (1) mei 2021: ZZP-ers, flexwerkers en MKB-ers

Specifieke groepen in krimpsectoren hard geraakt in inkomen. Leidt tot bestaansonzekerheid en risico op schulden (met alle gevolgen van dien):

1. ZZP-ers: Ruim 4000 in LV, circa 12% van het aantal werkenden in LV. Velen leiden inkomensverlies (landelijke cijfers 38% van de ZZP-ers). Het aantal stoppers in 2020 is ook groter dan in 2019. **Krimpsectoren**: zakelijke dienstverlening, horeca, cultuur, sport & recreatie, sierteelt en luchtvaart. Signalen van betalingsachterstanden.
2. Flexwerkers: (uitzend- en oproepkrachten, tijdelijke contracten): staan als eerste op straat bij bedrijven in de **krimpsectoren**. Aantal onbekend in LV.
3. MKB-ers: aantal faillissementen ligt lager dan voor corona, echter niet los te zien van de noodsteun. Bedrijven in **krimpsectoren** zwaar getroffen. Non-food retail zwaar getroffen, zeker ook daar waar de ondernemer geen of minder on-line verkoop heeft.

Conclusies (1) augustus 2021: ZZP-ers, flexwerkers en MKB-ers

1. Nu lijken de economische vooruitzichten gunstig. Echter schuldenproblematiek wordt pas op termijn zichtbaar en personen met een afstand tot de arbeidsmarkt lijken toch verder op afstand te zijn gekomen
 - Na krimp trekt economie weer aan, beperkte verwachte stijging van de werkloosheid
 - Vertrouwen neemt toe, behalve in horeca
 - Stijging vacatures regionaal
 - Daling WW uitkeringen
 - Aantal faillissementen regionaal blijft laag

Het is op dit moment nog onduidelijk wat de gevolgen zullen zijn van het stopzetten van steunmaatregelen zoals NOW- en TVL-regelingen per 1 oktober 2021.

Conclusies (2): Kinderen en jongeren

Kinderen en jongeren worden door de coronacrisis hard geraakt en dit blijft na-ijlen na crisis. Waar gaat het om:

- Psychische problematiek: lager welbevinden, toename complexiteit en crises (boeggolf in de vraag naar jeugdhulp verwacht)
- Zorgen om veiligheid
- Meer leerachterstanden en meer jongeren zonder startkwalificatie
- Meer ongelijkheid tussen jongeren (lage SES versus hoge SES), verminderd perspectief met name bij toch al kwetsbare jongeren

Conclusies (3): Psychische problematiek

- Steeds gezegd dat psychische problematiek toeneemt. Maar dat zien we vooralsnog niet echt terug in de cijfers. Zijn we te negatief geweest, is het niet zichtbaar of moet de hausse nog (steeds) komen? Er zijn ondertussen wel meer meldingen bij het Meldpunt Bezorgd
- Wel blijkt uit cijfers dat kinderen en jongeren in toenemende mate kampen met GGZ-problematiek.
- Door de coronacrisis zullen sociaaleconomische achterstanden toenemen. Het heeft grotere gevolgen voor inwoners die al een kwetsbare sociaal economische positie hadden voor de crisis. Achterstanden die ontstaan of verergeren in ontwikkeling, in kansen op de arbeidsmarkt en in financiële mogelijkheden. Verwachting dat kwetsbare wijken en hun inwoners verder achteropraken.

Kans: integrale aanpak in kwetsbare wijken.

Kans: drempel is lager om hulp te vragen dan wel te accepteren omdat men de coronacrisis nu de schuld kan geven. Online biedt kans op anoniem deelnemen.

Conclusies (4): Eenzaamheid

- Eenzaamheid was al een belangrijk aandachtspunt, met name bij ouderen.
- Nu met corona neemt eenzaamheid toe. Logisch omdat we veel minder sociale contacten mogen onderhouden. Nu speelt het met name meer bij jongeren. Zonder corona vormen ouderen de belangrijkste doelgroep.
- Wat na corona? Veert het dan weer op? Vooral onder jongeren is de verwachting dat een belangrijk deel herstelt/opveert. Maar een deel niet: die raakt uit beeld en krijgt extra 'knauw'. Die zijn verloren geraakt. Vergt meer dan voorheen een intensieve aanpak (1-op-1 motiveren)

Kans: opzetten van specifiek beleid ten aanzien van eenzaamheid.

Kans: drempel is lager om hulp te vragen dan wel te accepteren omdat men de coronacrisis nu de schuld kan geven

Conclusies (5): Winkelgedrag en thuiswerken (versterkt door crisis)

Veranderend winkelgedrag: drukte in winkelgebieden zal wel weer toenemen. Wel zal de online verkoop hoger zijn en blijven. Dat is een duurzaam effect. Omvang daarvan nog onduidelijk. Geeft gevolgen voor winkeliers die niet (goed) inspelen op on-line winkelen. Daarnaast invloed op openbare ruimte (meer leegstand en wens van klanten naar meer gemak als het gaat om openingstijden, parkeren en bereikbaarheid).

Thuiswerken: Meer mensen blijven ook na de crisis vaker thuiswerken. Is een duurzaam effect. Wat de precieze omvang is, is nog onbekend. Meer thuiswerken heeft impact op behoefte aan een fijne woonomgeving, ruimere woningen, recreatie in de eigen woonomgeving. Minder woon-werkverkeer. Kantoorgebruik zal veranderen. Wel behoefte aan nabije, laagdrempelige en flexibele ontmoetingsplekken. Meer thuiswerken heeft invloed op de openbare ruimte.

Conclusies (6): Gebruik openbare ruimte

- Toename thuiswerken en veranderend winkelgedrag beïnvloeden de behoefte aan een andere inrichting van openbare ruimte. Is duurzaam effect. Beiden zijn als trend door de coronacrisis versterkt.
- Belang van stimuleren van gezond fysiek en mentaal gedrag door inrichting publieke ruimte.
- Meer groen maar ook intensiever en anders gebruik van bestaand groen.

Kans: combineren van issues ten aanzien van leefbaarheid, gezondheid, duurzaamheid en mobiliteit.

Kans: anders invullen van leegstand winkels en kantoren (o.a. flexibele plekken).

Opgaven

- Stimuleren bestaanszekerheid ondernemers en flexwerkers
- Herstellen van het perspectief voor jeugd
- Terugdringen eenzaamheid
- Niet verder vergroten kansenongelijkheid
- Behouden van vitale winkelgebieden
- Aanpassen openbare ruimte

Stimuleren bestaanszekerheid ondernemers en flexwerkers

Doel: Het versterken van bestaanszekerheid van ondernemers en flexwerkers en het voorkomen en verminderen van problematische schulden.

Focus: Ondernemers (incl. ZZP-ers) en flexwerkers met name in de krimpsectoren zijnde horeca, sport & recreatie, cultuur en (deels) zakelijke dienstverlening.

Kansen:

- Inzetten op het versterken van de inkomensmogelijkheden (financiële draagkracht versterken):
 - Flexwerkers minder kwetsbaar maken door toeleiden naar meer vaste contracten
 - ZZP'er begeleiden naar kansrijke sectoren
- Toeleiden naar sectoren met een tekort aan arbeidskrachten (om/bijscholing mogelijk maken)
- Innoveren op het gebied van schuldhelpverlening en re-integratie- & participatiebeleid als gevolg van verhoogde urgentie en voortschrijdend inzicht (volgen plan Utrecht!)
- Meer benutten van Social Return on Investment bij aanbestedingen gemeentebreed

Herstellen van het perspectief voor jeugd

Doel: Bijdragen aan inlopen van achterstanden op onderwijs/arbeidsmarkt, borgen van veiligheid en versterken van gezondheid van kinderen en jongeren.

Focus:

- Kinderen en jongeren die verdere onderwijsachterstanden hebben opgelopen
- Kinderen en jongeren in kwetsbare thuissituaties
- Kinderen en jongeren met een verminderde (mentale) gezondheid
- Jongeren met achterstand ten aanzien van de arbeidsmarkt

Kansen:

- Versterken en innovatie van onderwijs-en jeugdketen tav outreachend werken, maatwerk, preventie en in keuze van samenwerkingspartners
- Inzetten op groep 16 t/m 23 jaar die minder in beeld is bij regulier jongerenwerk/welzijnswerk
- Voordelen van minder prikkels (tijdens lockdowns) in de maatschappij benutten in de jeugdzorg en het onderwijs (bv online onderwijs en hulpverlening)

Terugdringen eenzaamheid

Doel: Inzicht en bereiken (outreaching en activerend werken) van specifieke groepen inwoners die kampen met eenzaamheid. Ontwikkelen van een voldoende en effectief basisniveau en aanbod van voorzieningen en interventies, gedifferentieerd naar doelgroep.

Focus: op ernstige eenzame inwoners, met aandacht voor specifieke groepen:

- Jongeren/jong volwassenen (16-27 jaar)
- Ouderen (55+)
- Alleenstaanden

Kansen:

- De coronacrisis maakt dat eenzaamheid minder als “eigen schuld of tekortkoming” wordt gezien. Drempel om het bespreekbaar te maken en ondersteuning te vragen/accepteren is hierdoor mogelijk lager. Belangrijk om dit mee te nemen in de “bewustwordingscampagne”.
- Problematiek van eenzaamheid meenemen in bestaand beleid en uitvoering, onder meer bij re-integratie, participatie aanpak en bij maatschappelijke partners in jeugdhulp (Jongerenwerk, SMW, JGZ)

Niet verder vergroten kansenongelijkheid

Doel: De kansenongelijkheid voor specifieke groepen niet verder op laten lopen.

Focus: Vooralsnog de volgende groepen:

- Statushouders
- Laag opgeleiden
- Inwoners met niet westerse achtergrond
- Inwoners met een arbeidsbeperking
- Laaggeletterden
- Licht Verstandelijk Beperkten (LVB)

Voor 2021 en 2022 is het voorstel om te starten met de wijken van het versterkingsprogramma Leidschendam-Noord: Prinsenhof hoogbouw, De Heuvel-Noord, Amstelwijk

Kansen:

- Inzetten op specifieke aanpak met nadruk op outreachend werken en maatwerk.
- Versterken /vernieuwen samenwerkingspartners en -vormen.
- Versterken wijkgericht werken

Behouden van vitale winkelgebieden

Doel: Het behouden van vitale winkelcentra voor inwoners en ondernemers en het voorkomen van leegstand en verpaupering.

Focus op: De kernwinkelgebieden:

- Mall of the Netherlands, Huygens Kwartier, Julianabaan, Damcentrum

Kansen:

- Inzetten op een juiste mix aan winkels, horeca en voorzieningen in de winkelgebieden (maatwerk)
- Behouden van een goed voorzieningenniveau voor inwoners
- Behouden van lokale werkgelegenheid
- Vergroenen in en om de winkelgebieden

Aanpassen openbare ruimte

Doel: opwaarderen van het groen in de woonomgeving en het inrichten van de openbare ruimte voor meerdere functies, zoals, bewegen, recreëren, verblijven en ontmoeten.

Focus op:

- Minder scorende wijken en parken met betrekking tot de openbare ruimte
- Uitbreiding recreatie mogelijkheden in de openbare ruimte

Kansen:

- Versnellen recreatie ontwikkeling Duivenvoorde / Vlietvoorde / Schakenbos
- Vergroening van de openbare ruimte bij herinrichting
- Openbaar toegankelijk maken van schoolpleinen, sportvelden, begraafplaatsen en volkstuinen